

Socialdepartementet

Socialstyrelsen
106 30 Stockholm

Uppdrag till Socialstyrelsen att genomföra insatser för en patientsäker mödrahälsovård och förlossningsvård

Regeringens beslut

Regeringen ger Socialstyrelsen i uppdrag att genomföra insatser för en patientsäker mödrahälsovård och förlossningsvård med särskilt fokus på de behov som Inspektionen för vård- och omsorg (IVO) har identifierat genom uppdraget om förstärkt tillsyn av mödrahälsovård och förlossningsvård (S2023/00971), bl.a. när det gäller hemförlossningar

Socialstyrelsen ska bl.a. genomföra en informationsinsats om säkra förlossningar och befintliga kunskapsstöd gällande vård vid graviditet, förlossning och tiden efter. Informationen ska rikta sig till regionerna, berörda professioner och där så är relevant även till berörda målgrupper i befolkningen.

Socialstyrelsen ska göra en analys av vilka åtgärder, inklusive författningsändringar, som behöver vidtas, för att uppnå en god och patientsäker vård för kvinnan och barnet. I uppdraget ingår även att bedöma om det finns behov av ytterligare översyn eller överväganden avseende relevanta nationella kunskapsstöd, såsom nationella riktlinjer för graviditet, förlossning och tiden efter.

I genomförandet av uppdraget ska Socialstyrelsen beakta jämlikhetsperspektivet, bl.a. när det gäller en jämlik och tillgänglig vård av hög kvalitet i hela landet.

Socialstyrelsen ska när uppdraget utförs föra dialog med IVO, Myndigheten för vård- och omsorgsanalys, regionerna, berörda professionsföreningar och

patientorganisationer samt med partnerskapet för kunskapsstyrning inom hälso- och sjukvård.

Socialstyrelsen ska senast den 26 februari 2027 lämna en delredovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Socialdepartementet).

Socialstyrelsen ska senast den 29 februari 2028 lämna en slutredovisning av uppdraget och resultaten till Regeringskansliet (Socialdepartementet).

För uppdraget får Socialstyrelsen under 2026 använda högst 2 200 000 kronor som ska redovisas mot det under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg för budgetåret 2026 uppförda anslaget 1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård, anslagsposten 38 Kvalitetshöjande insatser inom hälso- och sjukvården.

Medlen utbetalas engångsvis efter rekvisition till Kammarkollegiet senast den 1 december 2026.

Medel som inte har använts för avsett ändamål ska återbetalas senast den 31 mars 2027 till Kammarkollegiet. Vid samma tidpunkt ska en ekonomisk redovisning av använda medel lämnas till Kammarkollegiet.

Redovisning, rekvisition och återbetalning ska hänvisa till diarienumret för detta beslut.

Ärendet

Sverige har en utbyggd mödrahälsovård som främjar gravidas hälsa och fångar upp risker. Förlossningsvården är god och säker och de allra flesta som föder barn får en positiv upplevelse. Vården behöver dock bli mer jämlik och eftervården och kontinuiteten i vårdkedjan behöver förbättras och vården behöver fokusera mer på dem med störst behov.

Socialstyrelsen har ett antal uppdrag inom området. Regeringen har gett Socialstyrelsen i uppdrag att ta fram kunskapsstöd för genomförande av den nationella planen för graviditet, förlossning och tiden efter (S2026/00053). Regeringen har även gett i uppdrag åt Socialstyrelsen att fördela, betala ut och följa upp medel till regionerna för utveckling av mödrahälsovården, förlossningsvården och vården för flickors och kvinnors hälsa (S2026/00047). Nu kompletterar regeringen uppdraget till Socialstyrelsen att ta fram kunskapsstöd för genomförande av den nationella planen för

graviditet, förlossning och tiden efter (S2026/00053) med ytterligare insatser för att stödja och följa genomförandet av planen.

IVO har haft i uppdrag att förstärka den nationella tillsynen av mödrahälsovården och förlossningsvården under åren 2023–2025 (S2023/00971). IVO konstaterar i sin slutrapport avseende uppdraget att Sverige har en mycket god och medicinskt säker graviditets- och förlossningsvård och att många är nöjda med den vård de får.

IVO har även identifierat brister inom mödrahälsovården, förlossningsvården, eftervården och när det gäller hemförlossningar. I sin slutrapport konstaterar IVO att det systematiska kvalitets- och patientsäkerhetsarbetet behöver stärkas inom både mödrahälsovården, förlossningsvården och eftervården. Det handlar bl.a. om riskanalyser, egenkontroll, processer och rutiner och utredning av allvarliga händelser. Det systematiska kvalitets- och patientsäkerhetsarbetet behöver även stärkas vid hemförlossningar där en majoritet av de vårdgivare som erbjuder barnmorskeassisterad förlossning i hemmet saknar de processer och rutiner som behövs för att säkra verksamhetens kvalitet. I vissa fall saknas även ledningssystem.

Resultatet visade också att brister förekom inom olika områden av vårdkedjan. Bristerna som identifierades inom ramen för tillsynen avser bl.a. samverkan vid vård av patienter med psykisk ohälsa, följsamhet till kriterier för hemförlossning, följsamhet till rekommendationer om bedömning, suturering och uppföljning av bristningar samt information om fysiska och psykiska besvär efter förlossning.

Den vård som ges ska, enligt patientsäkerhetslagen (2010:659), överensstämma med vetenskap och beprövad erfarenhet. Vidare behöver följsamhet till rekommendationer i nationella riktlinjer öka. Med anledning av IVO:s iakttagelser ser regeringen behov av att stärka patientsäkerhetsarbetet inom mödrahälsovården, förlossningsvården och eftervården för att säkerställa en fortsatt trygg och säker vårdkedja.

På regeringens vägnar

Elisabet Lann

Evelina Ulvenäs Norvell

Kopia till

Inspektionen för vård och omsorg
Myndigheten för vård- och omsorgsanalys